

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobkyně **A. S. G.**, zast. JUDr. Jiřím Pokorným, Ph.D., advokátem se sídlem Blanická 1008/28 Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 9. 2024, č. j. 31 Az 3/2024-69, o návrhu na přiznání odkladného účinku,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhala zrušení shora označeného rozsudku, kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 2. 2024, č. j. OAM-1701/ZA-ZA11-K03-2023, který zamítl žádost stěžovatelky o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Důvodem byla skutečnost, že stěžovatelka pocházela ze země, která je na seznamu bezpečných zemí původu, tudíž byl žalovaným učiněn závěr, že stěžovatelce v zemi původu nehrozí nebezpečí pronásledování s ohledem na její politické přesvědčení. Současně s kasační stížností požádala stěžovatelka o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[2] Stěžovatelka tvrdí, že se žalovaný dostatečně nevypořádal s možností jejího pronásledování z důvodu její angažovanosti v opoziční politické straně. Rovněž se účastnila demonstrací, přítelkyně, se kterou tam byla, byla zadržena a uvězněna; proto se stěžovatelka rozhodla ze země původu vycestovat. Stěžovatelka nesouhlasí se závěrem žalovaného, že Senegal je bezpečnou zemí původu a že stěžovatelce pronásledování z důvodu zastávání politických názorů nehrozí.

[3] Stěžovatelka pocítuje reálné obavy z uvěznění; podle § 54 odst. 2 zákona o azylu má povinnost vycestovat z území ve lhůtě stanovené výjezdním příkazem. Nepřiznání odkladného účinku by tedy přímo vedlo k vystavení výjezdního příkazu stěžovatelce, která by musela území České republiky opustit. Pokud by tak neučinila, vystavila by se riziku uložení správního vyhoštění. Stěžovatelka se rovněž obává, že by se již nemohla v případě

vycestování zpět do České republiky vrátit, neboť možnosti získání pobytového oprávnění či víza jsou pro občany Senegalu značně omezené. Stěžovatelka rovněž poukazuje na značně omezené možnosti komunikace s právníkem v průběhu soudního řízení v České republice ze země svého původu. Stěžovatelka poukazuje na to, že odkladný účinek jí byl ze stejných důvodů přiznán již v řízení před krajským soudem.

[4] Žalovaný ve vyjádření uvedl, že v Senegalu se změnila situace, což potvrdil i krajský soud ve shora označeném rozsudku, přičemž nebylo sporu o tom, že stěžovatelka byla členkou opoziční strany PASTEF, podporovala opozičního prezidentského kandidáta a účastnila se na jeho podporu demonstrací, což může u ní vyvolávat obavy z pronásledování v případě návratu do země. Avšak podle zprávy *Hodnocení Senegalu jako bezpečné země původu, říjen 2023* a zprávy *Dodržování lidských práv* s odkazem na zprávy organizace Freedom House a Ministerstva zahraničních věcí USA je nyní opoziční strana, kterou stěžovatelka podporuje, u moci a vězněný opoziční prezidentský kandidát byl propuštěn. Žalovaný navrhuje odkladný účinek nepřiznat.

[5] Podle § 107 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), nemá kasační stížnost odkladný účinek. Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat; přitom se užije přiměřeně § 73 odst. 2 s. ř. s., podle kterého lze přiznat odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce (stěžovatele) nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[6] Je třeba zdůraznit, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je mimořádným institutem, kterým Nejvyšší správní soud prolamuje před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není případně jako celek zákonným postupem zrušeno. Přiznání odkladného účinku proto musí být vyhrazeno pro ojedinělé případy, které zákonodárce vyjádřil v § 73 odst. 2 s. ř. s.

[7] Nejvyšší správní soud se po zhodnocení důvodů uváděných a dokládaných stěžovatelkou a dále skutečností vyplývajících z předloženého správního spisu žalovaného rozhodl odkladný účinek kasační stížnosti přiznat.

[8] Stěžovatelka tvrdila a doložila hrozící újmu ve smyslu § 73 odst. 2 s. ř. s. v důsledku nutnosti jejího vycestování, což se týkalo její obavy z uvěznění, kterou reálně pociťovala v důsledku toho, že se politicky angažovala. Podle § 86 odst. 1 zákona o azylu totiž platí, že žalovaný po vydání usnesení krajského soudu o nepřiznání odkladného účinku udělí cizinci výjezdní příkaz. V souladu s § 54 odst. 2 zákona o azylu má cizinec povinnost vycestovat z území ve lhůtě stanovené výjezdním příkazem. Nepřiznání odkladného účinku by tedy přímo vedlo k realizaci výjezdního příkazu stěžovatelce, která by musela území České republiky opustit. Pokud by tak neučinila, vystavila by se riziku uložení správního vyhoštění. Jeho následkem je pak vždy zákaz vstupu na určité období. Po stěžovatelce jistě nelze požadovat, aby vzniku újmy předešla tím, že se bude na území České republiky zdržovat neoprávněně (obdobně viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 8. 2011, č. j. 5 As 73/2011-100).

pokračování

[9] Vzhledem k tomu, že obavy stěžovatelky nejsou zcela hypotetické, tak bylo na místě jejímu návrhu vyhovět. Azylově relevantním důvodem podle § 12 písm. b) zákona o azylu je pronásledování z důvodu politické příslušnosti. Politická angažovanost stěžovatelky nebyla zpochybněna. Pokud by se Nejvyšší správní soud ztotožnil s vyjádřením žalovaného k odkladnému účinku, tak by mohl předjímat výsledek svého rozhodnutí, aniž by provedl důkladný přezkum merita věci. To, že krajský soud dospěl k závěru, že stěžovatelka se může bezpečně navrátit do své země původu neznamená, že ke stejnému závěru dospěje i Nejvyšší správní soud. Dále pokud by stěžovatelka v důsledku rozhodnutí žalovaného (po nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti) musela vycestovat do Senegalu, v případě následného úspěchu této kasační stížnosti by poskytnutí soudní ochrany před tvrzenou újmou nebylo účinné. Nejvyšší správní soud také přihlédl ke zdravotnímu stavu stěžovatelky, hospitalizaci na psychiatrickém oddělení, což stěžovatelka doložila lékařskou zprávou. První podmínku pro přiznání odkladného účinku tedy stěžovatelka splňuje.

[10] Nejvyšší správní soud posoudil návrh na přiznání odkladného účinku i z hlediska zbývajících podmínek stanovené v § 73 odst. 2 s. ř. s., podle níž přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem. K otázce možného rozporu s důležitým veřejným zájmem se Nejvyšší správní soud již vyjádřil v usnesení ze dne 19. 11. 2014, č. j. 1 Azs 160/2014-25, když dospěl k závěru, že „[p]okud jde o možný rozpor s důležitým veřejným zájmem, je opět nutné poměřit na jedné straně újmu hrozící stěžovateli v případě nepřiznání odkladného účinku, a na straně druhé důležité zájmy společnosti. Pro zamítnutí návrhu přitom nepostačuje pouze existence kolidujícího veřejného zájmu, jak by se mohlo zdát z doslovného výkladu § 73 odst. 2 s. ř. s. Toto ustanovení nutno vykládat ústavně konformním způsobem, a proto je třeba za pomoci testu proporcionality vážit intenzitu hrozícího zásahu do základního práva svědčícího žalobci s intenzitou narušení veřejného zájmu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2008, č. j. 5 As 17/2008-131, č. 1698/2008 Sb. NSS)“. Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti neuvedl, z jakého důvodu by přiznání odkladného účinku stěžovateli bylo v rozporu s veřejným zájmem. Žádné relevantní důvody nevyplývaly ani ze správního spisu. Nejvyšší správní soud se přiklání ke skutečnosti, že nepřiznání odkladného účinku by způsobilo nepochybně větší újmu stěžovateli, než jak by jejím setrváním na území České republiky mohl být narušen veřejný zájem.

[11] Nejvyšší správní soud přiznal kasační stížnosti odkladný účinek, neboť se zřetelem k výše uvedenému dospěl k závěru, že v daném případě jsou podmínky § 73 odst. 2 ve spojení s § 107 s. ř. s. naplněny.

[12] Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud nijak nepředjímá své rozhodnutí o věci samé.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně 5. prosince 2024

JUDr. Lenka Matyášová

předsedkyně senátu